

Atrapados en el hielo

The Endurance, George Butler, 2000

Documental sobre una extraordinària epopeia humana a l'Antàrtida

L'expedició

Atrapados en el hielo relata l'expedició del vaixell *Endurance* a l'Antàrtida entre 1914 i 1916. El viatge, però, no arribà a bon port. Tanmateix, és precisament gràcies a les vicissituds del fracàs per les quals ara s'ha convertit en tota una llegenda.

A remolc de les expedicions noruegues d'Amudsen i Scott al Pol sud, Ernest Shackleton volgué reclamar per Anglaterra els mèrits d'haver travessat l'Antàrtida pel pol. Per això, enrolà una tripulació de 27 homes escollida d'entre els 5.000 que van respondre a l'anunci «Es busquen homes per a un viatge arriscat. Força fred. Salari baix. Molts mesos de foscor. Perills constants. Dubtós retorn sa i estalvi. Honors i reconeixements en cas d'èxit.» No cal dir que era l'època dels grans descobriments geogràfics..., i de passar molta gana com per aventurar-se a crides com aquestes!

L'expedició, però, fracassà a poc d'haver entrat el vaixell en el continent de gel. L'*Endurance* (resistència, en anglès) va quedar atrapat en el gel, per posteriorment trencar-se i enfonsar-se. La gloriosa expedició es convertí en un malson i després, passà a ser tot un exemple de supervivència i liderat en aconseguir que tota la tripulació tornés estalvia a Anglaterra al cap de dos anys. Al 1916, però, el país estava en plena guerra i ningú no va celebrar els honors mereixedors. S'ha hagut d'esperar fins l'any 2000.

El film original

El que també convertí el projecte de Shackleton en una novetat fou el fet d'haver inclòs entre la tripulació a un fotògraf, Frank Hurley, qui documentà detalladament tot el viatge. Aquest material original esdevingué el film mut *South* (1919), el qual ha estat restaurat i reestrenat l'any 2000, a ressò de l'interès creixent per la figura de Shackleton i l'epopeia

de l'*Endurance*. De fet, el documental *Atrapados en el hielo* és un més dels productes que la curiositat per aquesta història ha despertat en l'actualitat: el 1997 i 1998 Caroline Alexander publicà dos llibres sobre el tema; el 1999, ella mateixa fou comissària d'una exposició al Museu Americà d'Història Natural; i, el 2000 arribà el documental de Butler, la seva versió IMAX i diverses sèries televisives. Amb posterioritat, Kenneth Branagh ha dirigit un film de ficció sobre la figura de Shackleton.

El documental

El material de Frank Hurley és també la base del present documental de George Butler. Les antigues seqüències en blanc i negre han recuperat tota la seva força, tot intercalant-se amb les presses en color dels escenaris originals actuals. Les imatges venen acompanyades d'entrevistes als descendents de la tripulació i les lectures del quadren de bitàcola i els diaris i relats posteriors dels mariners.

Tot plegat fa que la història prengui molta força dramàtica, com si es tractés d'un relat més que no pas d'un documental. Cal afegir que els esdeveniments s'expliquen cronològicament, i així es manté el suspens de l'epopeia, fet d'agrair per qui en desconeix els detalls. Per tant, el documental no és un encadenat d'escenes on experts parlen de la importància de la figura de Shackleton per la història de les expedicions polars. *Atrapados en el hielo* és un documental ben construït dramàticament, que ens va desvetllant la vibrant vivència de tota una tripulació en l'entorn més hostil del món.

Abrigueu-vos bé i recordeu que la realitat sempre supera la ficció!

Premis al Millor Documental 2001 al Festival Internacional de Cinema de Seattle, al Festival Internacional de Cinema de Hawaii i al Festival Internacional de Cinema de Portland. Premi al Millor Documental 2002 de l'Associació de Crítics de Cinema de Chicago.

Fitxa tècnica

Equip tècnic

Director i productor: George Butler
Guió: Caroline Alexander i Joseph Dorman, basat en el llibre de Caroline Alexander
Fotografia: Sandi Sissel
Música: Michael Small
Muntatge: Joshua Waletzky
So: Peter Miller
País: Estats Units, Gran Bretanya, Suècia i Alemanya
Any: 2000
Duració: 95 min.

Equip artístic

Liam Nelson: narrador (veu)
Simon Prebble: Ernest Shackleton (veu)
Descendents entrevistats/des:
Julian Ayer
John BlackBorow
Mary Crean O'Brien
Roland Huntford
Tom McNeish
Jonathan Shackleton
Peter Wordie

Filmografia

2001
Shackleton's Antarctic Adventure
2000
The Endurance
1989
In the Blood
1985
Pumping Iron II: The Women
1977
Pumping Iron